

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА ПРАВА ЄС

КИРСАНОВА МАРИНА ЛЕОНІДІВНА

студентка 3 групи, 5 курсу Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 342.7

DOI: 10.37772/2518-1718-2020-2(30)-16

ПРАВО НА ЕВТАНАЗІЮ В КОНТЕКСТІ ПРАВА НА ЖИТТЯ, ГАРАНТОВАНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

У статті проаналізовано поняття евтаназії, її види. Розглянуто позиції Європейського суду з прав людини в контексті можливості тлумачення даного права «як права на смерть». Проаналізовано правомірність введення в національний правопорядок держав-членів даної процедури. Авторка розглянула законодавчі акти України, в яких міститься посилання на процедуру евтаназії, та проаналізовано перспективи запровадження цієї процедури в національний правопорядок.

Ключові слова: евтаназія, Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, Європейський суд з прав людини, право на життя, «право на смерть».

Актуальність теми. Дедалі частіше європейські країни на національному рівні легалізують евтаназію. Водночас дане питання є колом для наукових дискусій, оскільки одні фахівці вважають, що воно є природним правом людини, яка може на власний розсуд ним розпоряджатися. Інші наголошують на тому, що ніхто не може переривати життя людини, навіть вона сама. З метою узагальнення всіх позицій та визначення одностайної щодо окремих аспектів евтаназії необхідно звернутися до положень Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, яка у ст. 2 проголошує право на життя [1] та практики Європейського суду з прав людини, який навів позиції щодо можливості «права на смерть» як складової частини права на життя.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема евтаназії є предметом дискусій у наукових колах. Дану тему досліджували А. В. Малько, А. С. Нікіфорова, О. В. Хомченко, І. О. Коваль, О. М. Миронець, О. А. Мірошніченко, Ю. С. Ромашова, К. Басовська, Ю. М. Рібакова, О. М. Щокін, С. В. Черниченко.

Мета дослідження. Аналіз правових позицій Європейського суду з прав людини щодо можливості застосування процедури евтаназії, дослідження

перспектив введення в національний правопорядок даної процедури.

Викладення основного матеріалу. Загальноприйнято, що право на життя є фундаментальним, яке має гарантуватися не тільки на національному, а на міжнародному рівні. Вперше дане право було закріплено в Загальній декларації прав людини, де зазначалося: «Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканість» [2]. Згодом право на життя було закріплено й у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), яка містила заборону умисного позбавлення життя [1] та в Протоколі № 6 [3] та Протоколі № 13 [4], які закріпили заборону смертної кари. У ч. 1 ст. 2 Конвенції зазначено: «Право кожного на життя охороняється законом. Нікого не може бути умисно позбавлено життя інакше ніж на виконання смертного вироку суду, винесеного після визнання його винним у вчиненні злочину, за який закон передбачає таке покарання» [1]. Виходячи зі змісту цієї статті, можна сказати, що Конвенція покладає на державу зобов'язання на законодавчому рівні охороняти право на життя. У доповіді по справі «Маккан та інші проти Сполученого Королівства» Європейська комісія з прав людини зазначила, що не слід

тлумачити дану норму у контексті того, що держави, які приєдналися до Конвенції, зобов'язані інкорпорувати її у національний правопорядок. Головне, щоб у внутрішньому законодавстві були створені дієві механізми охорони права на життя [5, с. 84].

Право розпоряджатися своїм життям тлумачать з 2 аспектів: як власне право на життя та «право на смерть». У цьому контексті виникає питання: «Чи може евтаназія бути складовою частиною права на смерть? Чи може Конвенцією гарантуватися дане право, поряд з правом на життя? Як співвідносять право на життя та евтаназію у розумінні ч. 1 ст. 2 Конвенції?»

Вперше термін «евтаназія» ввів у 18 столітті Ф. Бекон, позначивши цим безболісну смерть. На даний час сучасне тлумачення мало чим відрізняється від первісного і означає акт навмисного позбавлення життя пацієнта, для полегшення його страждань, незважаючи на те, що це може бути за його власною ініціативою чи проханням близьких [6, с. 459].

У науці виділяють 2 типи евтаназії – активну та пасивну. Активна евтаназія передбачає дії, спрямовані на припинення життя хворої людини, наприклад, шляхом введення смертельної ін'єкції. До активної евтаназії належить й суїцид, який асистується, коли хворому допомагає покінчити з життям за його власною волею третя особа. Пасивна евтаназія передбачає припинення надавання медичної допомоги хворому за його волею, що в майбутньому призводить до смерті [7, с. 82–83].

Крім того, існує класифікація евтаназії на добровільну та недобровільну. Добровільна евтаназія передбачає згоду хворого на позбавлення його життя. На даний час дана процедура поширена у США та у деяких країнах Західної Європи. На практиці хворий складає документ, в якому зафіксоване волевиявлення на здійснення цієї медичної процедури. Важливо у цій ситуації, щоб хворий був у свідомості та був дієздатним, оскільки презюмується, що його бажання не зміниться у тому випадку, коли особа через певні обставини не зможе самостійно приймати рішення стосовно свого життя. Недобровільна евтаназія здійснюється без згоди хворого за рішенням його близьких родичів, лікарів. Вона можлива у ситуації, коли людини знаходиться у несвідомому стані, є психічно хворою, має важкі ушкодження мозку, за віком (наприклад, новонароджений з невиліковною генетичною хворобою чи патологією) не може прийняти самостійне рішення щодо свого життя [8, с. 160].

Іноді евтаназію пов'язують з правом особи на відмову від лікування. І це, на перший погляд, не є дивним, адже нагадає пасивну евтаназію в класичному розумінні. Насправді це дещо різні поняття,

різниця між якими полягає у мотиві та кінцевій меті цих дій. Право на відмову від лікування є реалізацією права на медичну допомогу як одного з прав пацієнта. На думку Б. Островської право на відмову від лікування є засобом реалізації права на природну смерть. Водночас лише евтаназія має 100 % результат настання смерті, тоді як при відмові від лікування стан пацієнта може покращитися [9, с. 123].

На сьогодні евтаназія дозволена в Нідерландах, Бельгії, Люксембурзі, деяких штатах США. Крім того в Бельгії дозволена й дитяча евтаназія. Зокрема, неповнолітня дитини за наявності власної згоди та згоди батьків, висновку психолога та психіатра, що вона усвідомлює значення своєї дії та йде свідомо на цей крок, може піти з життя [10, с. 56].

Зупинимось на оцінці пасивної та активної евтаназії з правом на життя, яке закріплено в ст. 2 Конвенції.

Розглядаючи питання пасивної евтаназії Європейська Комісія дійшла висновку, що не можна тлумачити ст. 2 Конвенції як таку, що дає право на смерть, але кожна людина має право розпоряджатися своїм життям, надавши відповідні вказівки на випадок невиліковної хвороби. У такому випадку йдеться не про прохання припинити життя людини, а про відмову від надання медичної допомоги за умови, що така відмова може призвести до настання смерті. Показовою у цьому випадку є ситуація, коли Верховний суд Великої Британії відмовив особі, яка була паралізована, померти шляхом відключення її від апарату. У цій справі Європейський суд зобов'язав лікарів виплатити жінці компенсацію, мотивуючи це тим, що вони порушили «приватну власність» [6, с. 461].

Питання «права на смерть», право на активну евтаназію набуло свого вирішення у справі «Прітті проти Сполученого Королівства». Заявницею була 43-річна жінка, яка проживала разом з чоловіком, донькою та внучкою. Ця жінка була уражена хворобою рухових нейронів. Незважаючи на те, що фізично вона не могла рухатися, адже була паралізована, та самостійно приймати їжу, її інтелект не постраждав. Жодне лікування не могло не тільки вилікувати жінку, а й запобігти погіршенню її стану. Розуміючи це, побоюючись, що на останній стадії її хвороба принесе їй надзвичайних принижень, Прітті звернулася до генерального прокурора з проханням не притягувати її чоловіка до кримінальної відповідальності за те, що він фактично позбавить її життя. На той час в Англії діяв закон, за яким самогубство не визнавалося злочином, але діяння чоловіка Прітті могло бути інкриміноване як вбивство. Генеральний прокурор відмовив надати жінці такі гарантії. Європейський суд з прав людини одногосно вирішив, що в даній ситуації не було порушено право на жит-

тя. Суд наголосив, що в законі передбачені підстави для тих, хто спроможний здійснити суїцид самостійно, так і для тих, хто через стан здоров'я позбавлений цієї можливості. Межа між цими двома категоріями часто виявлятиметься надто тонкою, і намагання передбачити в законі привілеї для тих, кого вважають неспроможними вчинити суїцид, відчутно підірвало б гарантію права на життя, захищати яке був призначений Закон року, і це значно посилює небезпеку зловживань. Суд не був переконаний, що «право на життя», гарантоване ст. 2 Конвенції, може тлумачитися в негативному аспекті [11].

У справі «Хаас проти Швейцарії» Європейський суд з прав людини констатував, що Конвенцію необхідно «читати» як єдине ціле. Незважаючи на те, що заявник наполягав на порушенні ст. 8 Конвенції Європейський суд з прав людини визнав за необхідне тлумачити її у зв'язку зі статтею 2 Конвенції. Це є логічним, оскільки справа стосувалася чоловіка, який страждав біполярним афективним розладом, що накладало відбиток на його психічне здоров'я. Протягом 20 років свого життя він двічі намагався здійснити самогубство та неодноразово потрапляв в психіатричну лікарню. У 2004р. чоловік став членом асоціації «Дігнатіс», яка допомагала здійснити самогубство. Але перш ніж це зробити йому необхідно було придбати ліки. Хаас неодноразово звертався до державних органів з проханням допомогти йому отримати ліки без рецепту для вкорочення собі віку, на що отримував відмову. У цій справі Європейський суд з прав людини наголосив, що ст. 2 Конвенції накладає на державні органи обов'язок захищати осіб, які знаходяться в уразливому становищі, навіть від діянь, якими вони становлять власне життя під небезпеку. Це положення зобов'язує національні органи завадити особі здійснити самогубство, якщо її рішення у даній ситуації було прийнято не вільно, з усвідомленням всіх обставин справи [12].

Першою країною в світі, яка легалізувала евтаназію, були Нідерланди. Парламентська асамблея визначила цей крок таким, що порушує фундаментальне право на життя, і, як наслідок, ст. 2 Конвенції. Європейський суд з прав людини заявив, що Конвенція не передбачає право на смерть, водночас не визначив легальності евтаназії у розумінні ст.2 Конвенції. Цим питанням займалися вищі судові органи держав-учасниць на національному рівні. На думку Європейського суду з прав людини до його повноважень не відноситься питання визначення ступеня оцінки внутрішнього законодавства держав щодо можливості ефективного захисту життя їх громадян. Щодо тих держав, які легалізували евтаназію на національному рівні, то Європейський суд непрямо визнав за ними таке право, не роблячи прив'язку до права на життя [6, 462].

Варто зазначити, у більшості країнах Європи евтаназія є кримінально караним діянням, не винятком є й Україна. У 2012 році Парламентська асамблея Ради Європи прийняла резолюцію «Захист прав та гідності людини з урахуванням раніше висловлених побажань пацієнта», де визначає евтаназію як вбивство недієздатної людини, яке здійснюється як би в її інтересах, проте має бути заборонено. Схожа позиція висвітлена й в іншій рекомендації Парламентської асамблеї Ради Європи «Про захист прав людини і гідності невиліковно хворого і помираючого». Таким чином, можна констатувати засудження Парламентською асамблеєю Ради Європи та переважною більшістю держав-учасниць Конвенції евтаназії [6, с. 463].

Щодо України, то у нашій державі евтаназія переслідується та вважається злочином. Зокрема, відповідно до Основ законодавства про охорону здоров'я медичним працівникам забороняється здійснення навмисних дій, спрямованих на припинення життя пацієнта, який є невиліковно хворим, для припинення його страждань [15]. Цивільний кодекс України містить подібне застереження про заборону позбавляти життя людини на її прохання [16]. З точки зору наукового погляду на можливість та доцільність запровадження евтаназії в Україні, то на даний час немає однозначної думки. Одні науковці вважають, що впровадження евтаназії призведе до посягання права на життя, яке в подальшому може призвести до багатьох зловживань з боку навіть медичних працівників, зникнення хоспісів. Інша група, навпаки, підтримує ідею введення евтаназії в національний правопорядок, аргументуючи це тим, що людина особисто повинна вирішувати питання про власне життя, стан організму, психіки. Третя група науковців вважає, що поряд з правом на життя існує й «право на смерть». В інакшому випадку право на життя перетвориться на обов'язок, що за своєю природою суперечитиме цьому праву. [17, с. 57]. На мою думку, впровадження евтаназії в Україні не є доцільним, оскільки існує обґрунтований ризик зловживання даним правом як з боку лікарів, так і з боку недобросовісних осіб. Крім того, це потребуватиме законодавчого визначення евтаназії як такої та окремих її форм та перегляду багатьох норм вітчизняного законодавства, починаючи з Конституції України.

Висновок. ЄСПЛ не вважає, що зі змісту ст. 2 Конвенції можливо вивести «право на смерть». Дане право не походить від права на життя, не є самостійним правом, не може бути фундаментальним правом, на яке розповсюджуються всі гарантії ст. 2 Конвенції. Щодо пасивної евтаназії ЄСПЛ фактично не забороняє її, він виходить з постулату права людини розпоряджатися своїм життям. Щодо активної евтаназії, то ЄСПЛ вважає, що зміст права на життя не може

розглядатися та доповнюватися «правом на смерть», тому він вважає здійснення цієї форми евтаназії порушенням ст. 2 Конвенції. Якщо говорити про запровадження в національний правопорядок процедури евтаназії, то ЄСПЛ однозначної оцінки з даного питання не надав. Фактично ЄСПЛ постав на позицію того, що не вправі надавати оцінку національному законодавству з точки зору впровадження ефективних механізмів захисту права їх громадян на життя. Легалізація евтаназії на національному рівні обов'язково має містити механізм, який би дозволяв

відмовитися від даної процедури у будь-який час. Вона не може ніяким чином порушувати право людини на життя. Щодо України, дана процедура не запроваджена в національний правопорядок. Крім того, у законодавстві міститься заборона її застосування медичними працівниками чи сторонньою людиною за проханням хворого. Для того, щоб легалізувати евтаназію в Україні, необхідно окрім запровадження певних етичних стандартів для лікарів, розробити відповідний закон, суттєво оновити законодавство, ввести зміни на рівні Основного закону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод: Конвенція від 04.11.1950 р. № 995_004. Дата оновлення 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Загальна декларація прав людини: Декларація від 10.12.1948 р. № 955_015. Дата оновлення 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Протокол № 6 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари: Протокол від 24.08.1983 р. № 944_802. Дата оновлення 24.08.1983. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_802/.
4. Протокол № 13 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари за всіх обставин: Протокол від 24.08.1983 №944_802. Дата оновлення 03.05.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_180/.
5. Басовська К. Практика Європейського суду з прав людини щодо застосування статті 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (право на життя). *Юридичні науки*. 2012. № 93 С. 83-87.
6. Мірошніченко О. А. Евтаназія та право людини та право людини на життя у міжнародному та національному праві. *Форум права*. 2012. № 3 С. 459-464.
7. Сердюк О. В., Яковюк І. В., Щокін Ю. В. Теорія та практика застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод: компендіум. Харків : Право, 2017. 373 с.
8. Шпачук О. А. Евтаназія: правові та етичні аспекти. *Вісник академії адвокатури України*. 2012. № 3(25). С. 159-163.
9. Мяловицька Н. А., Голопана Н. І. Евтаназія: право на життя. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. № 23 С. 122-124.
10. Старко О. Поняття та зміст права на життя. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 1. С. 55-59.
11. Рішення Європейського Суду з прав людини «Прітті проти Сполученого Королівства» від 29.04.2002 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_210.
12. Рішення Європейського Суду з прав людини «Хаас проти Швейцарії» від 20.01.2010 р. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-116190&filename=CASE%20OF%20HAAS%20v.%20SWITZERLAND%20-%20%5BRussian%20Translation%5D%20by%20the%20Moscow%20Lawyers%27%20Club.pdf>.
13. Основи законодавства про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № № 2801-XII. Дата оновлення: 18.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
14. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
15. Хомченко О. В., Коваль І. О., Миронець О. М. Теоретико-правові аспекти легалізації евтаназії в Україні. *Порівняльне-аналітичне право*. 2017. № 5 С. 55-58.

REFERENCES

1. Yevropeiska konventsiiia pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod: Konventsiiia vid 04.11.1950 r. № 995_004. Data onovlennia 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian].
2. Zahalna deklaratsiia prav liudyny: Deklaratsiia vid 10.12.1948 r. № 955_015. Data onovlennia 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 [in Ukrainian].

3. Protokol № 6 do Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod, yakyi stosuietsia skasuvannia smertnoi kary : Protokol vid 24.08.1983 r. №944_802. Data onovlennia 24.08.1983. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_802 [in Ukrainian].
4. Protokol № 13 do Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod, yakyi stosuietsia skasuvannia smertnoi kary za vsikh obstavyn : Protokol vid 24.08.1983 № 944_802. Data onovlennia 03.05.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_180 [in Ukrainian].
5. Basovska K. (2012) Praktyka Yevropeiskoho sudu z prav liudyny shchodo zastosuvannia statti 2 Konventsii pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod (pravo na zhyttia). *Yurydychni nauky - Juridical science*, 93, 83-87 [in Ukrainian].
6. Miroshnichenko O.A. (2012). Evtanaziia ta pravo liudyny ta pravo liudyny na zhyttia u mizhnarodnomu ta natsionalnomu pravi. *Forum prava - Forum prava*, 3, 459-464 [in Ukrainian].
7. Serdiuk O.V., Yakoviuk I.V., Shchokin Yu.V. (2017) Teoriia ta praktyka zastosuvannia Konventsii pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod: kompendium. Kharkiv : Pravo [in Ukrainian].
8. Shpachuk O.A. (2012) Evtanaziia: pravovi ta etychni aspekty. *Visnyk akademii advokatury Ukrainy - Bulletin of the Academy of Advocates of Ukraine*, issue 3(25), 159-163 [in Ukrainian].
9. Mialovytska N.A., Holopana N.I. (2013) Evtanaziia: pravo na zhyttia. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu - Scientific bulletin of Uzhgorod National University*, issue 23, 122-124 [in Ukrainian].
10. Starko O. (2013) Poniattia ta zmist prava na zhyttia. *Istoryko-pravovyi chasopys - Historical and legal journal*, issue 1, 55-59 [in Ukrainian].
11. Rishennia Yevropeiskoho Sudu z prav liudyny «Pritti proty Spoluchenoho Korolivstva» vid 29.04.2002 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_210 [in Ukrainian].
12. Rishennia Yevropeiskoho Sudu z prav liudyny «Khaas proty Shveysarii» vid 20.01.2010 r. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-116190&filename=CASE%20OF%20HAAS%20v.%20SWITZERLAND%20-%20%5BRussian%20Translation%5D%20by%20the%20Moscow%20Lawyers%27%20Club.pdf> [in Ukrainian].
13. Osnovy zakonodavstva pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 r. № 2801-XII. Data onovlennia: 18.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> [in Ukrainian].
14. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. Data onovlennia: 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].
15. Khomchenko O.V., Koval I.O., Myronets O.M. (2017) Teoretyko-pravovi aspekty lehalizatsii evtanazii v Ukraini. *Porivnialne-analitychne pravo - Comparative-analytical law*, issue 5, 55-58. [in Ukrainian].

КИРСАНОВА МАРИНА

студентка 3 групи 5 курсу Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України Національного юридического університету імені Ярослава Мудрого

**ПРАВО НА ЭВТАНАЗИЮ В КОНТЕКСТЕ ПРАВА НА ЖИЗНЬ,
ГАРАНТИРОВАННОГО ЕВРОПЕЙСКОЙ КОНВЕНЦИЕЙ
О ЗАЩИТЕ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА И ОСНОВНЫХ СВОБОД**

Автор статьи проанализировал понятие эвтаназии, ее виды. Рассмотрел позиции Европейского суда по правам человека в контексте возможности толкования данного права «как права на смерть». Проанализировал правомерность введения в национальный правовой порядок государств-членов Конвенции данной процедуры. Рассмотрел законодательные акты Украины, в которых содержится ссылка на процедуру эвтаназии, и проанализировал перспективы внедрения этой процедуры в национальный правовой порядок.

Ключевые слова: эвтаназия, Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод, Европейский суд по правам человека, право на жизнь, «право на смерть».

KYRSANOVA MARYNA

student of group 3 of 5 year of Personnel Training Institute for the Bodies of Justice of Ukraine of Yaroslav Mudryi National Law University

THE RIGHT TO EUTHANASIA IN THE CONTEXT OF THE RIGHT TO LIFE GUARANTEED BY THE EUROPEAN CONVENTION OF HUMAN RIGHTS

Problem setting. Increasingly, European countries are legalizing euthanasia nationally. At the same time, this issue is a circle for scientific debate, as some experts believe that it is a natural human right that can be disposed of at its discretion. Others emphasize that no one can interrupt a person's life, even herself. In order to summarize all positions and to determine unanimity on certain aspects of euthanasia, it is necessary to refer to the provisions of the European Convention of Human Rights, which in art. 2 proclaims the right to life and the case law of the European Court of Human Rights, which has argued for the possibility of a "right to die" as part of the right to life.

The purpose. Analysis of the legal position of the European Court of Human Rights regarding the possibility of applying the euthanasia procedure, exploring the prospects of introducing this procedure into the national law.

Analysis of recent research and publications. The problem of euthanasia is a matter of debate in the scientific community. This topic was researched by A.B. Malko, AS Nikiforova, O.V Khomchenko, I.O Koval, O.M Mironets, O.A Miroshnichenko, Yu.S. Romashova, K. Basovskaya, Yu.M. Rybakova, O.M Shchokin, S.V Chernichenko.

Article's main body. In science will distinguish 2 types of euthanasia - active and passive. Active euthanasia involves actions aimed at ending the life of a sick person, for example, by administering a lethal injection. Passive euthanasia involves discontinuation of medical care for a patient at his will, which in the future leads to death. Considering the issue of passive euthanasia, the European Commission concluded that it could not be interpreted art. 2 of the Convention as such, which gives the right to death, but everyone has the right to dispose of his life by giving appropriate instructions in the event of an incurable disease.. The issue of the "right to die", the right to active euthanasia has been resolved in the case of *Pritty v. The United Kingdom*. The European Court of Human Rights in this case was not convinced that the "right to life" guaranteed by Article 2 of the Convention could be interpreted negatively.

As for Ukraine, euthanasia in our country is being prosecuted and considered a crime. In particular, according to the Fundamentals of Healthcare Legislation, medical professionals are prohibited from taking deliberate actions aimed at ending the life of a patient who is terminally ill to end his or her suffering. The Civil Code of Ukraine contains a similar warning about the prohibition to deprive a person of his life at his request.

Conclusions. The European Court of Human Rights does not consider that the content of art. 2 of the Convention it is possible to derive the "right to die". This right does not come from the right not life, is not an independent right, can not be a fundamental right, to which all the guarantees of art. 2 of the Convention. With regard to passive euthanasia, the ECtHR does not, in fact, prohibit it; it proceeds from the human right to dispose of one's life. Speaking about the introduction of the euthanasia procedure in the national legal order, the ECtHR did not give a clear assessment on this issue. In fact, the ECtHR has taken the position that it is not entitled to assess national legislation in terms of introducing effective mechanisms to protect their citizens' right to life.

Keywords: euthanasia, European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, European Court of Human Rights, right to life, "right to die".